



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 40/20

Λουξεμβούργο, 2 Απριλίου 2020

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-715/17, C-718/17 και
C-719/17
Επιτροπή κατά Πολωνίας, Ουγγαρίας και Τσεχικής Δημοκρατίας

Η Πολωνία, η Ουγγαρία και η Τσεχική Δημοκρατία, αρνούμενες να συμμορφωθούν με τον προσωρινό μηχανισμό μετεγκατάστασης αιτούντων διεθνή προστασία, παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης

Τα εν λόγω κράτη μέλη δεν δύνανται να επικαλεστούν ούτε τις ευθύνες τους όσον αφορά την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας ούτε την υποτιθέμενη δυσλειτουργία του μηχανισμού μετεγκατάστασης προκειμένου να αποφύγουν την εφαρμογή του μηχανισμού αυτού

Με την απόφαση Επιτροπή κατά Πολωνίας, Ουγγαρίας και Τσεχικής Δημοκρατίας (Προσωρινός μηχανισμός μετεγκατάστασης αιτούντων διεθνή προστασία) (C-715/17, C-718/17 και C-719/17), η οποία δημοσιεύθηκε στις 2 Απριλίου 2020, **το Δικαστήριο δέχθηκε τις προσφυγές λόγω παραβάσεως τις οποίες άσκησε η Επιτροπή κατά των τριών ως άνω κρατών μελών με αίτημα να διαπιστωθεί ότι τα εν λόγω κράτη μέλη, μη υποδεικνύοντας σε τακτά χρονικά διαστήματα, και οπωσδήποτε ανά τρίμηνο, τον προσήκοντα αριθμό αιτούντων διεθνή προστασία που μπορούσαν να μετεγκατασταθούν ταχέως στο έδαφος καθενός από αυτά και μη εκπληρώνοντας, κατά συνέπεια, τις μεταγενέστερες υποχρεώσεις μετεγκατάστασης που υπείχαν, παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης**. Αφενός, το Δικαστήριο έκρινε ότι **τα τρία εμπλεκόμενα κράτη μέλη παρέβησαν απόφαση την οποία είχε εκδώσει το Συμβούλιο με σκοπό τη μετεγκατάσταση, σε υποχρεωτική βάση, 120 000 αιτούντων διεθνή προστασία από την Ελλάδα και την Ιταλία προς τα λοιπά κράτη μέλη της Ένωσης¹**. Αφετέρου, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Πολωνία και η Τσεχική Δημοκρατία παρέβησαν επίσης τις υποχρεώσεις που υπείχαν από προγενέστερη απόφαση την οποία είχε εκδώσει το Συμβούλιο με σκοπό τη μετεγκατάσταση, σε υποχρεωτική βάση, 40 000 αιτούντων διεθνή προστασία από την Ελλάδα και την Ιταλία προς τα λοιπά κράτη μέλη της Ένωσης². Η Ουγγαρία δεν δεσμευόταν από τα μέτρα μετεγκατάστασης που προέβλεπε η τελευταία αυτή απόφαση.

Τον Σεπτέμβριο του 2015, λαμβανομένης υπόψη της επείγουσας κατάστασης που οφειλόταν στην άφιξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα και την Ιταλία, το Συμβούλιο εξέδωσε τις προαναφερθείσες αποφάσεις (στο εξής: αποφάσεις μετεγκατάστασης). Κατ' εφαρμογήν των αποφάσεων αυτών³, η Πολωνία υπέδειξε, τον Δεκέμβριο του 2015, ότι 100 άτομα μπορούσαν να μετεγκατασταθούν ταχέως στο έδαφός της. Εντούτοις, δεν προέβη στις μετεγκαταστάσεις αυτές και δεν ανέλαβε καμία μεταγενέστερη δέσμευση μετεγκατάστασης. Η Ουγγαρία, από την πλευρά της, ουδέποτε υπέδειξε αριθμό ατόμων που θα μπορούσαν να μετεγκατασταθούν στο έδαφός της κατ' εφαρμογήν της απόφασης μετεγκατάστασης από την οποία δεσμευόταν και δεν προέβη σε καμία μετεγκατάσταση. Τέλος, τον Φεβρουάριο και τον Μάιο του 2016, η Τσεχική Δημοκρατία υπέδειξε, κατ' εφαρμογήν των αποφάσεων μετεγκατάστασης⁴, ότι 50 άτομα μπορούσαν να

¹ Απόφαση (ΕΕ) 2015/1601 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας (ΕΕ 2015, L 248, σ. 80). Το κύρος της απόφασης αυτής αποτέλεσε το αντικείμενο των συνεκδικασθεισών υποθέσεων [C-643/15 και C-647/15](#), Σλοβακία και Ουγγαρία κατά Συμβουλίου· βλ. επίσης ανακοινωθέν τύπου αριθ. [91/17](#).

² Απόφαση (ΕΕ) 2015/1523 του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2015, για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας (ΕΕ 2015, L 239, σ. 146).

³ Άρθρο 5, παράγραφος 2, καθεμίας από τις αποφάσεις μετεγκατάστασης.

⁴ Άρθρο 5, παράγραφος 2, καθεμίας από τις αποφάσεις μετεγκατάστασης..

μετεγκατασταθούν στο έδαφός της. Δώδεκα άτομα μετεγκαταστάθηκαν πράγματι από την Ελλάδα, αλλά η Τσεχική Δημοκρατία δεν ανέλαβε, ακολούθως, καμία άλλη δέσμευση μετεγκατάστασης.

Με την παρούσα απόφαση, το Δικαστήριο απέρριψε, καταρχάς, το επιχείρημα των τριών εμπλεκόμενων κρατών μελών κατά το οποίο οι προσφυγές της Επιτροπής είναι απαράδεκτες διότι, κατόπιν της λήξης του χρόνου ισχύος των αποφάσεων μετεγκατάστασης, η οποία επήλθε στις 17 και στις 26 Σεπτεμβρίου 2017 αντιστοίχως, τα εν λόγω κράτη μέλη δεν έχουν πλέον τη δυνατότητα να άρουν τις προβαλλόμενες παραβάσεις. Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι μια προσφυγή λόγω παραβάσεως κράτους μέλους είναι παραδεκτή εάν η Επιτροπή ζητεί απλώς να διαπιστωθεί η ύπαρξη της προβαλλόμενης παράβασης, ιδίως σε περιπτώσεις όπως αυτές των υπό κρίση υποθέσεων, στις οποίες η πράξη του δικαίου της Ένωσης της οποίας η παράβαση προβάλλεται έπαυσε οριστικά να ισχύει μετά την ημερομηνία λήξης της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, δηλαδή την 23η Αυγούστου 2017. Επιπλέον, η διαπίστωση της παράβασης εξακολουθεί να έχει ουσιαστικό ενδιαφέρον, μεταξύ άλλων προκειμένου να θεμελιωθεί η ενδεχόμενη ευθύνη ενός κράτους μέλους, λόγω της παράβασης που διέπραξε, έναντι άλλων κρατών μελών, της Ένωσης ή ιδιωτών.

Επί της ουσίας, η Πολωνία και η Ουγγαρία υποστήριξαν ιδίως ότι είχαν το δικαίωμα να μην εφαρμόσουν τις αποφάσεις μετεγκατάστασης, δυνάμει του άρθρου 72 ΣΛΕΕ, κατά το οποίο οι διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, στον οποίο περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων η πολιτική ασύλου, δεν θίγουν την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας. Επ' αυτού, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 72 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που συνιστά διάταξη εισάγουσα παρέκκλιση από τους γενικούς κανόνες του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Ως εκ τούτου, το εν λόγω άρθρο δεν παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρεκκλίνουν από διατάξεις του δικαίου της Ένωσης στηριζόμενα απλώς και μόνο στην επίκληση των συμφερόντων που συνδέονται με την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας, αλλά τους επιβάλλει να αποδεικνύουν την ανάγκη να κάνουν χρήση της προβλεπόμενης από το άρθρο αυτό παρέκκλισης προκειμένου να ασκήσουν τις ευθύνες τους στον εν λόγω τομέα.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, σύμφωνα με τις αποφάσεις μετεγκατάστασης, η εθνική ασφάλεια και η δημόσια τάξη έπρεπε να λαμβάνονται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας μετεγκατάστασης, έως ότου εκτελεστεί η μεταφορά του αιτούντος διεθνή προστασία. Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι πρέπει να αναγνωρίζεται ευρεία διακριτική ευχέρεια στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μετεγκατάστασης όταν αυτές κρίνουν αν συντρέχουν εύλογοι λόγοι να θεωρηθεί ότι ένας υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος καλείται να μετεγκατασταθεί συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη στο έδαφός τους. Επί του σημείου αυτού, το Δικαστήριο τόνισε ότι η έννοια του «κινδύνου για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη» κατά τις αποφάσεις μετεγκατάστασης⁵ πρέπει να ερμηνεύεται ως περιλαμβάνουσα τόσο τις ενεστώσες όσο και τις δυνητικές απειλές για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη. Το Δικαστήριο διευκρίνισε εντούτοις ότι οι εν λόγω αρμόδιες αρχές, προκειμένου να επικαλεστούν τους προαναφερθέντες λόγους, έπρεπε να στηριχθούν, κατόπιν κατά περίπτωση εξέτασης, σε συγκλίνοντα, αντικειμενικά και συγκεκριμένα στοιχεία βάσει των οποίων δημιουργούνταν υπόνοιες ότι ο εν λόγω αιτών συνιστούσε ενεστώτα ή δυνητικό κίνδυνο. Συνεπώς, έκρινε ότι το σύστημα που προέβλεπαν οι διατάξεις αυτές δεν επέτρεπε, στο πλαίσιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης, στα κράτη μέλη να επικαλεστούν με τρόπο απόλυτο, αποκλειστικά για λόγους γενικής πρόληψης και χωρίς να υπάρχει άμεση σχέση με συγκεκριμένη περίπτωση, το άρθρο 72 ΣΛΕΕ για να δικαιολογήσουν τυχόν αναστολή ή ακόμη και διακοπή της εφαρμογής των υποχρεώσεων που υπείχαν από τις αποφάσεις μετεγκατάστασης.

Αποφαινόμενο, εν συνεχεία, επί του ισχυρισμού τον οποίο άντλησε η Τσεχική Δημοκρατία από τη δυσλειτουργία του επίμαχου μηχανισμού μετεγκατάστασης, το Δικαστήριο εξέθεσε ότι δεν μπορούσε να γίνει δεκτό ότι ένα κράτος μέλος είχε τη δυνατότητα να στηριχθεί στη μονομερή

⁵ Άρθρο 5, παράγραφοι 4 και 7, καθεμίας από τις αποφάσεις αυτές.

εκτίμησή του σχετικά με την προβαλλόμενη έλλειψη αποτελεσματικότητας ή ακόμη και την υποτιθέμενη δυσλειτουργία του μηχανισμού που θέσπισαν οι αποφάσεις μετεγκατάστασης, προκειμένου να απαλλαγεί από κάθε υποχρέωση μετεγκατάστασης που υπείχε από τις πράξεις αυτές, διότι διαφορετικά θα ήταν δυνατό να υπονομευθεί ο εγγενής στις εν λόγω πράξεις σκοπός της αλληλεγγύης καθώς και ο υποχρεωτικός χαρακτήρας των πράξεων αυτών. Τέλος, υπενθυμίζοντας ότι, από τη στιγμή της έκδοσής τους και κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής τους, οι αποφάσεις μετεγκατάστασης ήταν υποχρεωτικές για την Τσεχική Δημοκρατία, το Δικαστήριο τόνισε ότι το εν λόγω κράτος μέλος όφειλε να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις μετεγκατάστασης που επέβαλλαν οι αποφάσεις αυτές ανεξάρτητα από την παροχή άλλου είδους συνδρομής προς την Ελληνική Δημοκρατία και την Ιταλική Δημοκρατία.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παράβασης, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοίνωσης στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582